

Suomen yliopistokirjastojen kokoelmakartta -hankkeen ohjausryhmä kokoontui 16.12.2005 Helsingissä.

Yliopistokirjastojen kokoelmakartta: kansainvälinen seminaari

- *International Seminar on Collection Mapping - Yliopistokirjastojen kokoelmakartta: kansainvälinen seminaari* pidettiin 28.-29.11.2005 Helsingin yliopistossa (Fabianinkatu 33). Seminaarin järjesti Suomen tieteellisen kirjastoseuran kansainvälinen työryhmä yhteistyössä Yliopistokirjastojen neuvoston, Kansalliskirjaston, Varastokirjaston sekä IFLAn hankinta- ja kokoelmien kehittämissijaoston kanssa.
- Käymässään palautekeskustelussa kokoelmakartan ohjausryhmä totesi seminaarin olleen menestys sekä osallistujamäärältään että sisällöllisesti. Ohjausryhmä sai myös eväitä jatkotyöskentelyyn.
- Kirjastojen mielenkiinto on selkeästi herännyt. Seminaariin oli ilmoittautunut 101 henkilöä, joista neljä tuli Ruotsista, yksi Norjasta ja kolme Tšekistä. Yliopistokirjastojen lisäksi osallistujia oli ammattikorkeakoulujen kirjastoista ja erikoiskirjastoista.
- Tilaisuudessa kävi ilmi, että Suomessa ollaan muita Pohjoismaita edellä kokoelmien kuvailussa. Tältä pohjalta saattaa syntyä pohjoismaista yhteistyötä jatkossa.
- Seminaarissa hahmottui projekti kokonaisuudessaan, sekä kansainvälinen aspekti että kirjastojen osuus. Näyttää siltä, että projekti etenee.
- Kansainvälistä aspektia avasivat ulkomaiset asiantuntijat *Mary Bushing* (Yhdysvallat), *Gordon Dunsire* (Skotlanti) ja *Bohdana Stoklasova* (Tšekki). – Euroopassa Skotlannissa ja Tšekissä ollaan aktiivisia kokoelmapuolella.
- Tilaisuudessa kokoelmiensa kartoitusta esitelleet yliopistokirjastot *Joensuun yliopiston kirjasto*, *Vaasan tiedekirjasto Tritonia*, *Teknillisen korkeakoulun kirjasto*, *Terkko* ja *Kansalliskirjasto* näyttivät mallia muille. Hyödyllisiä ohjeita saatiin seminaarin jälkeen myös tieto-kartta-listalla.
- Seminaarissa havainnollistettiin myös tietyn aiheen kokoelman arviointiprosessia. Esimerkkinä oli Iso-Britannian historian kokoelma osana historian kokoelmaa Kansalliskirjastossa ja *Tampereen yliopiston kirjastossa*. Erikseen kuultiin vastavasta arviointiprosessista *Åbo Akademin kirjastosta*.
- Ohjausryhmä päätti, että *Juha Hakala* Kansalliskirjastosta selvittää mahdollisuutta kutsua *Mary Bushing* viikoksi Suomeen konsultoimaan kokoelmakartta-asiassa ensi keväänä. Asiantuntijaa käyttämällä voidaan välttää mahdollisia virheitä.
- Kokoelmakartassa kokoelmat nähdään virtuaalisina, yli perinteisten organisaatorajojen. Esim. *Sibelius*-kokoelma tietyissä kirjastoissa ja arkistoissa.
- Seminaarin koko ohjelmaa ja esiintyjien diaesityksiä pääsee katsomaan kokoelmakartan sivujen kautta tai suoraan osoitteesta <http://www.nrl.fi/tietokartta/programme.htm>

Kokoelmakartan jatko

- Kansalliskirjasto on hakenut Opetusministeriöstä vuodelle 2006 jatkorahoitusta kokoelmakarttahankeen koordinointiin. Yliopistokirjastojen yhteistyösihteeri kertoi, että päätös jatkorahoitusanomukseen saadaan ehkä tammikuun 2006 puolella välissä.
- Yliopistokirjastojen neuvoston työvaliokunnan kokouksessa 7.12.2005 keskusteltiin kokoelmakarttahankeen organisaatiosta ja mietittiin ohjausryhmän kokoonpanoa. Työvaliokunta päätti palata asiaan seuraavassa kokouksessaan, kun mahdollinen rahoitusavustuskin on tiedossa. Erikoiskirjastoista Suomen Akatemian tiedepoliittinen kirjasto on esittänyt kiinnostusta hanketta kohtaan. - Nykyinen ryhmä jatkaa kuitenkin, kunnes toisin päätetään.

- Ohjausryhmä näkee kokoelmakartan kansallisena hankkeena. Kansalliskirjasto yhteistyössä kirjastojen kanssa päättää, mitkä tahot voivat tulla mukaan. Ohjausryhmän mielestä erikoiskirjastojen mukaantulolle ei ole estettä.

Kokoelmien metadataformaatti, tallennusalusta

- Juha Hakala kertoi kokoelmien metadataformaatin tilanteesta. NISO:n (National Information Standards Organization) MetaSearch Initiative on julkaissut 1.11.2005 kokoelmien kuvailun standardiluonnoksen Z39.91 <http://www.lib.helsinki.fi/kirjastoala/standardointi/NISO-Z39-91-DSFTU.pdf>. Keväällä 2006 saataneen luonnoksen modernisoitu versio ja vuoden päästä ehkä standardi.
- Kokoelmien kuvailu ei yksin riitä, myös palvelut pitää kuvailla.
- ENCompass päivitetään 3.6 versioon hieman myöhässä aikataulusta. ENCompassiin tehtävä tallennusalusta on väliaikainen, mutta uusia kokoelmien kuvailuja voi tallentaa entiseen tapaan vuonna 2006. Tallennettuja kuvailuja ei ole toistaiseksi mahdollista muokata itse, mutta kuvailut kannattaa tallentaa itselleen ja korjauksia niihin voi lähettää Kansalliskirjastoon Esa-Pekka Keskitalolle, esa-pekka.keskitalo@helsinki.fi.

Kokoelmatunnusstandardi

- Juha Hakala kertoi kokoelmatunnusten tilanteesta. ISCI-tunnuksella tulee olemaan sama tanskalainen isäntä kuin ISIL-tunnuksella.
- Kansainvälisessä standardiluonnoksessa ISCI-tunnus koostuu ISIL-tunnuksesta, erotinmerkistä ja paikallisesta kokoelmatunnuksesta.
- ISIL-tunnus koostuu maatunnuksesta, väliviivasta ja kansallisesta kirjastotunnuksesta. Esim. FI-H
- ISCI-tunnuksessa ISIL-tunnuksen jälkeen tulevaksi erotinmerkiksi ehdotetaan kaksoispistettä [:]. Koska kirjastotunnuksessa voi olla myös kaksoispiste, erotinmerkki on aina viimeinen vastaantuleva kaksoispiste. Esim. FI-H:
- Paikallisessa kokoelmatunnuksessa ei saa olla kaksoispistettä [:], sen sijaan piste saa olla. Paikallisen kokoelmatunnuksen merkkimääräksi ehdotetaan 16 merkkiä.
- Paikallisiin kokoelmatunnuksiin kannattaa sisällyttää hierarkiaa, jotta kokoelmatunnuksen sopivasti katkaisemalla voisi tehdä laajan haun.
- Kokoelmakartan formaattiin ja sen ohjeisiin tehdään em. muutokset ja paikallisiin kokoelmatunnuksiin aiemmin tallennettu ”vanha” erotinmerkki alaviiva [_] pyritään korjaamaan ohjelmallisesti, jos suinkin mahdollista.